

Підгаєцька Анна
*Уманський державний
педагогічний університет
ім. Павла Тичини
(м. Умань, Україна)*

НАВЧАННЯ У ПАРАДИГМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ КАНАДИ

За останні роки у незалежній Україні вимоги до вищої освіти істотно змінилися. Це вимагає переосмислення всього навчального процесу у вищих навчальних закладах та його нову організацію з метою підвищення пізнавальної активності студентів. Досвід Канади, що входить у число країн з найвищим розвитком і має вже довготривалу практику освіти дорослих, може виявитися дуже корисним для нашої країни. У сучасних умовах, коли світ набуває нової характеристики, коли суспільство стає більш глобалізованим, у час визначальної комп'ютеризації та інформації вивчення специфіки навчально-виховного процесу будь-якої країни загалом, і Канади зокрема, є, поза сумнівом, актуальним.

Освітня система в Канаді охоплює десять провінцій і дві територіальні системи, які включають державні, приватні і католицькі школи. Канада не має звичного для українців одного центрального міністерства освіти. Для навчання населення і підготовки фахівців створено 12 автономних систем освіти, що мають подібні, але не тотожні системи [3,р.362-363]. Загалом у ВНЗ Канади вчиться понад 1,5 млн студентів, в тому числі близько 30 тис. іноземців. Студенти із-за кордону становлять близько 5% від загального числа студентів. Кожен навчальний заклад установлює свої вимоги до вступників. З метою забезпечення навчального процесу усі державні середні школи фінансуються з бюджету. У Квебеку багато коледжів і технікумів, які також перебувають на утриманні державою. Кожна провінційна система освіти, хоч і має багато спільного з іншими системами, відображає релігійні, історичні й культурні особливості даної місцевості. Департаменти освіти провінцій, які очолюють міністри, встановлюють освітні стандарти, затверджують перелік освітніх предметів і фінансують освітні організації. Відповідальність за управління початковими і середніми школами покладена на місцеві виборні шкільні ради

або комісії. Ради планують бюджети шкіл, наймають вчителів і встановлюють шкільний розклад відповідно до вимог законодавства провінції. Центральний уряд відіграє життєво важливу роль у функціонуванні системи освіти. Він забезпечує фінансову підтримку ВНЗ і викладання двох офіційних мов країни – англійської та французької. Крім того, він відповідає за освіту країни корінного населення, військових та членів їх сімей, а також засуджених. У цілому уряд сплачує 20% щорічних витрат країни на освіту. Так, уряд спонсорує програму студентських позик, адресовану студентам, які не мають достатньо коштів на отримання освіти. За цією програмою молоді люди отримують кредит зі зниженими процентними ставками. У провінціях є також свої системи студентських позик. Канадський уряд прийняв програму студентських грантів, за якими у 2000-2010 рр. гранти на освіту отримують більш ніж 100 000 студентів. Розмір гранту становить у середньому 3000 канадських доларів на рік, і кожен студент може отримати до 15 000 доларів за чотири навчальні роки. Мета таких грантів – зменшити витрати населення на вищу освіту. Слід зазначити, що зараз Канада посідає перше місце у світі за рівнем витрат на освіту в розрахунку на душу населення. Високий рівень освіченості мешканців країни засвідчує її репутацію, де цінують і заохочують інтелектуальне зростання людини[1, с. 35-36].

Нині виникає необхідність додаткової освіти, яка і трансформується в потребу в неперервній освіті, що об'єктивно набуває нового характеру. Відбувається повернення до початкового етапу розвитку людства (неперервна освіта знову стає потребою для всіх), але вже на іншому якісному рівні. Ідея неперервного («упродовж усього життя») навчання популярна у мешканців Канади. Щороку понад 2млн. осіб (близько 10% дорослих) удосконалюють свою освіту на різноманітних курсах. За статистичними даними, до 4,5 млн. дорослих канадців слухають лекції в університетах, коледжах, професійних та урядових організаціях. Більшість учасників освітніх програм «для дорослих» переслідують практичну мету: вони хочуть перевірити й усвідомити свої професійні навички.

У результаті економічних змін зросла необхідність в отриманні нової кваліфікації. Отже, навчання дорослих забезпечує потреби багатьох канадців, які намагаються зміцнити свої позиції на сучасному ринку праці. Найбільш популярними є заняття з основ бізнесу, охорони здоров'я, інженерної справи та освіти [1, с. 35-36].

На початку ХХ ст. традиційна форма освіти не могла задовольнити зростаючих потреб населення в освіті, тому стала зароджуватись нова модель освіти, яку назвали відкритою. Традиційні форми здобуття освіти: очна, заочна, екстернат у системі відкритої освіти інтегруються в єдиному освітньому просторі. Метою відкритої освіти є підготовка до повноцінної ефективної участі в суспільній та професійній галузях в умовах інформаційного суспільства. Відкрита освіта ґрунтується на таких принципах: відкрите планування навчання – свобода складання індивідуальної програми навчання шляхом вибору із системи курсів; свобода вибору темпу і часу навчання – прийом на навчання впродовж цілого року, відсутність відкритих термінів навчання; перехід від принципу «освіта на все життя» до принципу «освіта впродовж усього життя». Найбільш ефективною формою навчання в системі професійної освіти для дорослих у Канаді є групова система. Дорослі завжди найбільш чітко зорієнтовані на сучасні умови. Їм треба бачити підставу для того, щоб чогось навчатися. Тому ці моменти викладачі мають визначити ще до початку занять. Це означає, що викладач повинен адаптувати теорії та концепції до знайомого учасникам навчального процесу. Таке завдання можна виконати шляхом надання змоги учасникам вибрати саме ті проекти, які відповідають їхнім інтересам [1, с. 36-37].

Висновки. Отже, канадські університети зробили вагомий внесок у виокремлення місця Канади у світі, оскільки її вищі навчальні заклади готують випускників, які мають міжнародні та міжкультурні навички, обов'язкові для участі в сучасній глобальній економіці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Іжевська Н. Підготовка фахівців у системі неперервної освіти Канади// Професійно-технічна освіта. – 2005 - №1. – С. 35-38.
2. Ничкало Н.Г. Неперервна професійна освіта як філософська та педагогічна категорія// Неперервна професійна освіта: теорія і практика. Науково-методичний журнал. – 2001. – Вип. 1. – С. 11-22.
3. Canada one hundred 1867 – 1967/ Prepared in the Canada Year book Handbook and Library Division Dominion Beaurouau of Statistics Ottawa/ Published under the authority of The Honorable Robert H.Winters Minister of Trade and Commerce: Roger Duhamel, F.R.S.C. Queen Printer and Controller of Stationery Ottawa, Canada, 1967. – 504 p.
4. Cruikshank, J. Economic globalization: implications for university extension practice in Canada// Studies in the Education of Adults. – 1997. - № 29(1). – P. 9-29.